

Komentar in karta: 1/70

SLA V075 'smrt'

Vlado Nartnik

1. Gradivo

Za pomen 'prenehanje življenja, življenjskih procesov' oz. 'dejstvo, da kdo umre' pa tudi 'okostnjak s koso, ki pooseblja to dejstvo', knj. *smrt* (*ř*), je med zapisanimi odgovori na prvem mestu leksem *smrt* s številnimi glasoslovnimi različicami, pri čemer je zložni *ř* namesto *ar* značilen predvsem za panonsko narečno skupino. Ironična izpeljanka *smrtanja* je zabeležena v T029. Izjemoma je zapisan tudi glagol *umreti* in podobno opazna je besedna zveza *zadnja ura* s posamostalitvijo *ta zadnja*. Kot posebitev (in sopomenka za *suho ženo* v T278) nastopa ime *Matilda* z desnim prilastkom *Matilda s koso*.

2. Morfološka analiza

smrt < **sṽ-mbr-t-b* 'dobra (se pravi naravna, nenasilna) smrt'

smrtanja < **sṽ-mbr-t-ań-a* (morda namig na županjo *Smrtnico*)

ta zadnja < **t-zad-bń-a-j-a* ← **ta/*tṽ/*tě/*tę* 'ta' + **zad-bń-b* 'zadnji'

zadnja ura < **zad-bń-a-j-a (ur)-a* ← **zad-bń-b* + lat. *hora* 'ura'

matilda < *(*matild*)-*a* ← nem. *Mathilde* 'Matilda'

matilda s koso < *(*matild*)-*a sṽ kos-ojč* ← nem. *Mathilde* + **sṽ* 'z/s' + **kos-a* 'kosa' (morda v zvezi z nem. *Mathilde von Canossa*)

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnici sta kartirana leksema *ta zadnja* v T046 in *zadnja ura* v T299.

Kot enkratnica s *smrt-* je kartiran leksem *smrtanja* v T029.

Z znakom »glej gradivo« je kartiran odgovor *umreti* v T278.

4. Uporabljena dodatna literatura

Glomar 1936; Gutschmann 1999; Keber 1996; Miklavčič – Dolenc 1968; Novotný 2005; Tolsta 2008; Tschinkel 1976: 284

5. Primerjaj

SLA: V076 'umreti' (1/72); OLA: 2322; ALE: /; SDLA-SI: /; ALI: 2313; ASLEF: 2362; HJA: /